

⁶Nekem az olyan böjt tetszik, amikor leoldod a bűnösen fölrakott bilincseket, kibontod a járom köteleit, szabadon bocsátod az elnyomottakat, és összetörsz minden jármot! ⁷Oszd meg kenyeredet az éhezővel, vidd be házádba a szegény bujdosókat, ha mezítelent láatsz, ruházd fel, és ne zárkózz el testvéred elől! ⁸Akkor eljön világosságod, mint a hajnalhasadás, és hamar beheged a sebed. Igazságod jár előtted, és az ÚR dicsősége lesz mögötted. ⁹Ha segítségül hívod az URat, ő válaszol, ha kiáltasz, ezt mondja: Itt vagyok! Ha majd senkire sem raksz jármot, nem mutogatsz ujjal, és nem beszélsz álnokul, ¹⁰ha kenyeret adsz az éhezőnek, és jól tartod a nyomorultat, akkor fölragyog a sötétben világosságod, és homályod olyan lesz, mint a déli napfény. ¹¹Az ÚR vezet majd szüntelen, kopár földön is jól tart téged. Csontjaidat megerősíti, olyan leszel, mint a jól öntözött kert, mint a forrás, amelyből nem fogy ki a víz. ¹²Fölépítik fiaid az ősi romokat, falat emelsz a régiek által lerakott alapokra; a rések befalazójának neveznek, aki romokat tesz újra lakhatóvá.

Kedves Testvéreim!

Enni vagy nem enni? – kérdezhetnénk Shakespeare után szabadon. Ma, ha az utca emberét a böjtről kérdeznénk, akkor legtöbbször a nem enni, azon belül a húst nem enni, még szűkebben a pénteken nem enni húst - verziót hallgatnánk.

Lemondani valamiről, lemondani egy olyan dologról, amit nagyon szeretünk.

Néhány éve megállapították, hogy krónikusan magas koleszterinszintem van. Sok olyan ételről le kellett mondanom, amit szerettem. Persze néha becsúszik egy-egy tiltott falat, de alapvetően két éve böjtölök, és terveim szerint a továbbiakban is tartani fogom ezt a fajta böjtöt.

A zsidóság életében a böjt a mózesi törvényekben egyetlen naphoz az engesztelés napjához volt kötve, amikor a népért mutatták be a nagy bűnbánati áldozatot. Ezen a napon mindenkinek meg kellett tartóztatnia magát. Később olvasunk arról Sámuel könyvében, hogy a vesztes csata után gyász során hét napig böjtöltek. A babiloni fogság után pedig bevezették a heti böjti napot. Ezekon felül valamire való felkészülések, fogadalmak alkalmával tartottak teljes böjtöt, azaz megtartóztatták magukat mindentől. Jézus is így böjtölt 40 napig. Ezt a felkészülési böjtöt vette át a kereszténység is, és valóban általában az ételtől való tartózkodás jellemezte, jellemzi ezt az időszakot.

A héten cukrászdában voltunk. Nem csak úgy dugiban, gyorsan be és a táska mélyére rejtve kicsempészve a süteményeket, hanem leültünk az asztalhoz, és tulajdonképpen a cukrászda kirakatában elfalatoztuk a kiválasztott édességeket. Ott ülve, eszembe jutott a Csokoládé című film egy jelenete:

A történet arról szól, hogy egy faluba, ahol nagyon komolyan veszi mindenki az egyházi szokásokat, köszönhetően a rendkívül szigorú polgármesternek, éppen a böjti időszak első napján nyitnak meg egy csokoládéboltot a városba érkező idegenek. A hatalmas kirakatban gyönyörű csokoládékülönlegességek, ízletes finomságok láthatók, éppen a falucska főterén. A polgármester és a fiatal pap megtiltják a lakosságnak, hogy akár csak a közelébe is merészkedjenek az üzletnek, azonban többen is kísértésbe esnek. Végül a böjti időszak utolsó napjának estéjén az önfegyelmező nevezetes polgármester sem bírja tovább, betör az üzletbe és megeszi a kirakatba tett édességeket, reggel ott találják meg a csokoládék tetején, elaludt.

Van-e értelme az ilyen böjtnek, mikor a cselekedeteimet próbálom kordában tartani, lemondok a mindennapi élet extra örömeiről, és fegyelmezetten ügyelek, nehogy valamit elrontsak, s közben szívem tele van kívánságokkal, mint ahogyan az előbbi történet polgármesterének is tele volt végig a böjti időszak alatt.

Mai alapigénk előzményében arról olvasunk Ézsaiás prófétánál, hogy a nép böjtöl. Legalábbis a külsőségekben ez látszik. Nem esznek, megtartóztatják magukat, sőt zsákruhát öltenek, és hamut szórnak a fejükre. Látványos böjt, büszke böjt, nem a mások előtti büszkeség ez, hanem az Isten előtti: lám, Isten, én megtettem amit elvársz, lemondtam, nem dolgoztam, ahogy kérted, hamut szórtam a fejemre, most te jössz: hallgass meg, figyelj rám...

A böjttel kapcsolatban az első kérdésünknek nem a hogyan kell lennie: hogyan böjtöljek? hanem a miértnek: miért böjtölök? Mi vele a célom?

Jézus azt mondta, „Amikor pedig te böjtölsz, kend meg a fejedet, és mosd meg az arcodat, ¹⁸hogy böjtölésedet ne az emberek lássák, hanem Atyád, aki rejtve van; és Atyád, aki látja, ami titokban történik, megfizet neked.” Sokan azt vélik kiolvasni ezekből a sorokból, hogy a böjt nem testi dolog, nem szükséges pl. az ételtől való tartózkodás, hiszen a böjt egy lelki dolog. Böjtölök, tehát ilyenkor kicsit jobban ügyelek az Istenre. Pedig Jézus nem erről beszél. Nem tiltja, sőt megerősíti a böjti rendelkezést. Amiről beszél, az nem a hogyan böjtölök, hanem a miért böjtölök kérdése.

Jézus maga is böjtölt, Lukács azt írja: nem evett, végül megéhezett.

Az oltár előtti igében arra kapunk választ, hogy miért a böjt. Miért lehet és kell néha olyan időszakokat tartani az életünkben, amikor valóban lemondunk az ételről. És ha ezt komolyan vesszük, akkor azt is megértjük, hogy miért kell olyan napokat tartanunk amikor bűnbánatot tartunk.

Nézzük először az elsőt: Az oltár előtt felolvasott ige, az 5000 ember megvendéglése nem éppen az ételről való lemondásról szól. Pedig Jézus megtehetné, mondhatná, hogy íme én most tanítotatlak benneteket, menjete haza és böjtöljete, hogy a tanítás még inkább belétek épülhessen. De nem ezt teszi, hanem öt kenyérből és két halból jóllakat 5000 embert. Miért teszi? Azért, hogy megmutassa az étel igazi forrását. Hogy kitől van a legalapvetőbb táplálék, a kenyér.

Tegnap a gyerekek ebéd közben arról beszélgettek, hogy miből van a kenyér: búzából jött a válasz a kérdésre. Vagy gabonából jött a helyesbítés. A Szentírás válasza, Jézus válasza: Isten kegyelméből, és gondoskodó szeretetéből. De, hogy hálaadással tudjuk magunkhoz venni, ahhoz tudni kell nélkülözni is, böjtölni.

⁶*Nekem az olyan böjt tetszik...* így kezdőkik mai alapigénk. Istennek tetszik a böjt, tetszik neki, a lemondás nem pusztán a húsról és a csokoládéról, hanem akár a mindennapi betevőről. De nem öncélúan. Az öncélú böjt helyett Isten teljesen máshova, a mások hasznát kereső böjtre teszi a hangsúlyt. “Oszd meg kenyered az éhezővel”: oszd meg, vagyis mondj le a kenyered, a mindennapi kenyered egy részéről azért, hogy tudj adni annak, akinek nincs, “ha mezítelent látsz, ruházd fel”, vagyis oszd meg ruhádat, mondj le róla akár csak a fölöslegessé váltról is annak javára, akinek nincs.

Amikor Budapestre kerültem sok új dologgal találkoztam. Ilyen volt a hajléktalan kérdés. Máig őrzök egy példányt a Fedél nélkül című hajléktalanok lapja újságból, amiben a következő cikk olvasható:

„A minap sétáltam a belvárosban élettársammal. Egy kirakat előtt ült egy idősebb ember, kis tábláján a következő szöveg állt: Kérem segítsenek, kevés a nyugdíjam gyógyszeremre kérem a segítségüket. Előre is megköszönöm szíves adományukat és segítő szándékukat!

Ismerem az illető embert, látásból még régen. Ha van nálam némi apró szoktam segíteni neki. Sajnos nem mindig van nekem sem, hiszen én is rokkant nyugdíjas és hajléktalan vagyok. De azon a napon ő szólított meg engem és élettársamat.

Ne haragudjanak, nem megsérteni akarom önöket. De valakinek hoztam két szelet hagymáspaprikás, zsíros kenyeret, de ő nem jött. Eldobni nem akarom, s nekem nincs rá szükségem, elfogadják tőlem?

- De uram nem lenne jó ez később magának? – kérdeztem.

- Én már ettem, s betegségem miatt többet nem ehetek naponta ilyen ételt. Szívesen adom önöknek, mert tudom, hogy önök is hajléktalanok. – válaszolta és felénk nyújtotta a két szelet kenyeret. Nem akartam őt megbántani, s nagyon szépen megköszönve az élettársam eltette a valóban friss, két szelet zsíros kenyeret. Mondtam szégyenkezve, ne haragudjon, de én most nem tudok segíteni, mivel nincs nálam semmi. – Nem baj, majd legközelebb! – válaszolta. – Fogyasszák egészséggel! - köszönt el tőlünk, mert mi indultunk a lappal hátha összejön valami. Mire visszatértünk oda, ahol ő ült, már nem találtuk meg. Este előkerült a szatyorból a kenyér, nekiálltam falatozni, közben ő járt az eszemben. Vajon hol lehet? Mit vacsorázik?”

A böjt tehát legyen szociális kérdés? Ha alapigénket olvassuk csak magában, akkor valóban ezt is gondolhatnánk:

⁶*Nekem az olyan böjt tetszik, amikor leoldod a bűnösen fölrakott bilincseket, kibontod a járom köteleit, szabadon bocsátod az elnyomottakat, és összetörsz minden jármot!* ⁷*Oszd meg kenyeredet az éhezővel, vidd be házádba a szegény bujdosókat, ha mezítelent látsz, ruházd fel, és ne zárkózz el testvéred elől!*

A válasz hogy igen is én nem is. Nem pusztán arról van szó, hogy segítsünk másokon, hanem arról, hogy a böjt nem öncélú dolog legyen. Hanem figyeljünk oda. Figyeljünk oda Istenre és figyeljünk oda a környezetünkre.

Ne hajléktalankérdést csináljunk a böjtünkben, de legyen szemünk meglátni a környezetünkben élő szűkölködőt, segítségre szorulókat. Tegyük a másikért, és tegyük ezt örömmel. A böjtnek nem kinkeserves szenvedésnek, kell lennie. *örvendj, Isten népe, és akik az Urat keresitek, jöjjetek, és merítsetek vigasztalásának forrásából!* – A mai vasárnap bevezetője ez. Örvendj – a böjti öröm megjelenése. Azé az öröme, amelyet Isten szeretete miatt érezhetünk meg. Kenyeret adunk másoknak örömmel, mert tudjuk, hogy a mi is úgy kaptuk azt a kenyeret. Segítünk, mert tudjuk, hogy a mi segítségünk honnan van.

Bűnbánatot tartunk, mert tudjuk azt, hogy a bűnbocsánat honnan van.

A böjt a bűnbánat ideje. Amikor kicsit jobban odafigyelünk az életünkre, tetteinkre.

Vajon tényleg különleges alkalom-e az életünkben?

A valódi böjt tetszik az Istennek. És hiába járunk a böjti időszak közepén, még mindig lehet csatlakozni. Lehet csatlakozni a rá való aktívabb figyeléshez, lehet csatlakozni a testi, lelki, szellemi böjthöz.

Nagyon szép ígéretetek azok, amelyek a helyes böjthöz kapcsolódnak alapigénk szerint:

⁸*Akkor eljön világosságod, mint a hajnalhasadás, és hamar beheged a sebed. Igazságod jár előtted, és az ÚR dicsősége lesz mögötted.* ⁹*Ha segítségül hívod az URat, ő válaszol, ha kiáltasz, ezt mondja: Itt vagyok! Ha majd senkire sem raksz jármot, nem mutogatsz ujjal, és nem beszélsz álnokul,* ¹⁰*ha kenyeret adsz az éhezőnek, és jól tartod a nyomorultat, akkor fölragyog a sötétben világosságod, és homályod olyan lesz, mint a déli napfény.* ¹¹*Az ÚR vezet majd szüntelen, kopár földön is jól tart téged. Csontjaidat megerősíti, olyan leszel, mint a jól öntözött kert, mint a forrás, amelyből nem fogy ki a víz.*

Ha segítségül hívod az urat... Az ÚR vezet majd szüntelen.

Ez a böjt lényege. Enni vagy nem enni? Nem ez itt a kérdés, hanem, hogy bennünk van-e a Lélek és részünk van-e az igazi kenyérből, Krisztus testének bűnbocsátó táplálékából.

Adja Isten, hogy rátaláljunk a böjti útra, és megmaradjunk rajta.